

eNBZ

Elektronske novice s področja
nalezljivih bolezni in
okoljskega zdravja

MAJ 2019, ŠT.5 ISSN 2232-3139

<http://www.nijz.si/enboz>

NIJZ

Nacionalni inštitut
za javno zdravje

eNBOZ - *Elektronske novice s področja nalezljivih bolezni in okoljskega zdravja*
E-newsletter on Communicable Diseases and Environmental Health

Glavna urednica/Editor-in-Chief:

Maja Sočan

Uredniški odbor/Editorial Board:

Nina Pirnat
Tatjana Freljih
Lucija Perharič
Irena Veninšek Perpar
Peter Otorepec
Mitja Vrdelja

Uredniški svet/Editorial Council:

Alenka Trop Skaza
Simona Uršič
Marko Vudrag
Boris Kopilović
Zoran Simonović
Irena Grmek Košnik
Marta Košir
Karl Turk
Nuška Čakš Jager
Teodora Petraš
Dušan Harlander
Marjana Simetinger
Stanislava Kirinčič
Ondina Jordan Markočič
Bonia Miljavac
Vesna Hrženjak

Oblikovanje in spletno urejanje/Secretary of the Editorial Office:

Mitja Vrdelja

Tehnične urednice/Technical Editor:

Mateja Blaško Markič
Maja Praprotnik
Saša Steiner Rihtar

Izdajatelj/Publisher:

Nacionalni inštitut za javno zdravje (NIJZ)
National Institute of Public Health
Center za nalezljive bolezni (Communicable Diseases Center)
Center za zdravstveno ekologijo (Center for Environmental Health)
Zaloška 29
1000 Ljubljana
T: +386 1 2441 410

E-pošta/E-mail:

enboz@nijz.si

Domača stran na internetu/Internet Home Page:

<http://www.nijz.si/enboz>

ISSN 2232-3139

Recenzenti/Reviewers:

Nuška Čakš Jager
Ivan Eržen
Tatjana Freljih
Marta Grgič Vitek
Eva Grilc
Ana Hojs
Neda Hudopisk
Irena Klavs
Marta Košir
Alenka Kraigher
Peter Otorepec
Lucija Perharič
Nina Pirnat
Zoran Simonović
Maja Sočan
Nadja Šinkovec
Alenka Trop Skaza
Veronika Učakar
Matej Ivartnik
Bonia Miljavac

VSEBINA

TEMA MESECA.....	3
KOMUNIKACIJSKI VIDIKI OBELEŽITVE EVROPSKEGA IN SVETOVNEGA TEDNA CEPLJENJA 2019.....	3
COMMUNICATION ASPECTS OF EUROPEAN AND WORLD VACCINATION WEEK 2019	3
EPIDEMIOLOŠKO SPREMLJANJE IN OBVLADOVANJE NALEZLJIVIH BOLEZNI.....	15
PRIJAVLJENE NALEZLJIVE BOLEZNI	15
SURVEILLANCE OF COMMUNICABLE DISEASES.....	15
PRIJAVLJENI IZBRUHI NALEZLJIVIH BOLEZNI	19
OUTBREAKS	19

TEMA MESECA

KOMUNIKACIJSKI VIDIKI OBELEŽITVE EVROPSKEGA IN SVETOVNEGA TEDNA CEPLJENJA 2019

COMMUNICATION ASPECTS OF EUROPEAN AND WORLD VACCINATION WEEK 2019

Mitja Vrdelja¹, Urška Zakelšek¹

1. Nacionalni inštitut za javno zdravje

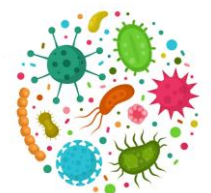
IZVLEČEK

Nacionalni inštitut za javno zdravje se je tudi letos pridružil globalni kampanji Svetovne zdravstvene organizacije ob tednu cepljenja. S povezovanjem z različnimi deležniki so potekale številne komunikacijske aktivnosti z uporabo različnih komunikacijskih kanalov in z uporabo različnih orodij. Pri tem je bil namen z usklajenim komuniciranjem in skupnimi sporočili doseči čim večji doseg ciljnih javnosti, to pa so bili predvsem prebivalci Slovenije. V času kampanje je bilo v slovenskih medijih približno sto različnih novinarskih prispevkov in več kot šeststo na spletu in družbenih medijih.

UVOD

Cepljenje spada med najučinkovitejše ukrepe za zaščito zdravja prebivalcev. Dokazov o koristih cepljenja je veliko [1]. Pomembno je prispevalo k zmanjšanju tako obolevnosti kot umrljivosti zaradi nekaterih nalezljivih bolezni [2], kar oboje pozitivno vpliva na podaljšanje življenjske dobe [3]. Mnogih nalezljivih bolezni zaradi katerih so ljudje nekoč hudo zbolevali, postali invalidi ali celo umirali, zaradi cepljenja danes ne srečamo več [4].

Za uspešno obvladovanje tistih nalezljivih bolezni, ki se jih da preprečiti s cepljenjem, je potrebna visoka stopnja precepljenosti ljudi v določenem časovnem obdobju [5]. To je namreč pomembno zaradi zaščite posameznika in tudi skupnosti s t. i. kolektivno imunostjo [3], kar pomeni, da so v primeru visoke precepljenosti v določeni skupnosti v precejšnji meri zaščiteni tudi necepljeni posamezniki [6].

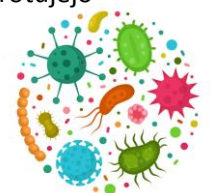

Z namenom ozaveščanja javnosti o cepljenju in povečanju precepljenosti proti boleznim, ki jih je mogoče preprečiti cepljenjem, je Svetovna zdravstvena organizacija začela z globalno komunikacijsko kampanjo. Ta vsako leto poteka v zadnjem aprilskem tednu. Prvič je po vsem svetu potekala v letu 2012. Rdeča nit letošnje kampanje je bila, da smo vsi, ki skrbimo za zaščito pred nalezljivimi boleznimi, heroji. Drugo pomembno sporočilo je bilo, da moramo slediti informacijam, ki temeljijo na znanstvenih dokazih. Vse komunikacijske aktivnosti so potekale pod sloganom »Cepim se, zaščitim vse« [7].

Nacionalni inštitut za javno zdravje (NIJZ) se že od vsega začetka pridružuje tako Evropskemu kot Svetovnemu tednu cepljenja. V letošnjem letu se je NIJZ še aktivneje priključil globalni kampanji SZO in se posvetil povezovanju z različnimi partnerji in skupnemu usklajenemu komuniciranju z namenom doseganja boljših komunikacijskih učinkov [8].

Množični mediji imajo pri javnem komuniciranju zelo pomembno vlogo, saj predstavljajo enega ključnih kanalov komuniciranja za posredovanje sporočil prejemnikom. Razlog je v tem, da z množičnimi mediji lahko dosežemo zelo široko javnost [9]. Zato tudi sicer velik del komunikacijskih aktivnosti na NIJZ predstavljajo odnosi z mediji. Raziskovalci ugotavljajo, da zdravstvene ustanove pogosto vidijo medije kot pomemben kanal za promocijo in koristi javnozdravstvenih tem, vključno s cepljenjem [10]. Številne raziskave tudi ugotavljajo, da so mediji zelo pomemben vir informacij o različnih zdravstvenih temah, vključno s cepljenjem [11–14]. Drugo vprašanje pa je, kakšna je pri tem vloga medijev. Po mnenju nekaterih je namreč naloga medijev objavljanje mobilizacijskih informacij, ki bodo ciljnim javnostim pomagale do znanja, s katerim bodo lahko prispevali k svoji zaščiti in izboljšanju zdravja [15]. Po mnenju drugih pa pri poročanju o cepljenju in avtizmu mediji ne ponujajo mobilizacijskih informacij, s katerimi bi zaskrbljenim posameznikom pomagali pri sprejemanju odločitev o cepljenju, ampak so celo napačno predstavljali medicinske dokaze in s tem krepili nezaupanje v cepljenje [14]. Spet tretji menijo, da naloga medijev sploh ni zagotavljanje mobilizacijskih sporočil, ampak je njihov cilj zabava, doseganje velikega števila gledalcev/poslušalcev/bralcev ter služenje denarja [16].

Poleg novinarjev in medijev vse pomembnejšo vlogo v komuniciranju na področju javnega zdravja in tudi cepljenja prevzemajo splet in družbeni mediji. Ljudje namreč vse bolj uporabljajo splet tudi za različne z zdravjem povezane namene, zato ta postaja vse pomembnejši vir zdravstvenih informacij [17]. To pomeni, da je treba komuniciranje na področju javnega zdravja vse bolj krepiti tudi na digitalnih kanalih. S tem pa so povezane tudi določene pasti in tveganja. Dejstvo je, da so prednosti spletnega komuniciranja do sedaj bolj uspešno uporabljali posamezniki in skupine, ki nasprotujejo

cepljenju [18]. Zato ni presenetljivo, da obstaja povezava med iskanjem informacij na spletu in zavračanjem, odlašanjem in dvomom v cepljenje [19], kar je bilo ugotovljeno v slovenski raziskavi [20]. Hkrati pa se moramo zavedati, da posamezniki iščejo vse več informacij iz različnih virov, tudi na spletu, saj želijo aktivno vlogo pri upravljanju svojega zdravja in zdravljenja [21].

METODOLOGIJA

Analizo komunikacijskih aktivnosti smo ločili na dva dela – prvi del predstavlja analiza medijskega poročanja (tradicionalnih) medijev, drugi del pa analiza komunikacijskih aktivnosti na spletnih in družbenih medijih.

Pri prvem delu je analiza medijskega poročanja v slovenskih tiskanih in elektronskih medijih zajela obdobje od 1. do 30. aprila 2019. Ustrezen proces izbire relevantnih objav smo izvedli z uporabo klipinga, ki ga spremlja NIJZ preko podjetja Kliping. NIJZ spremlja medijsko poročanje na način, da spremlja različne ključne besede, ena izmed njih je tudi cepljenje z vsemi svojimi izpeljankami. Pri tem so se v omenjenem obdobju zbirali podatki iz vseh slovenskih tiskanih medijev in omejenega nabora elektronskih medijev — gre za nabor informativnih oddaj glavnih nacionalnih slovenskih medijev in izbranih lokalnih in regionalnih radijskih postaj.

Tudi v drugem delu smo v analizo vključili obdobje od 1. do 30. aprila 2019, pri čemer smo proučevali objave v spletnih medijih in na družbenih medijih. V proces izbire relevantnih objav smo vključili podatke z uporabo storitev družbe Mediatoolkit. NIJZ spremlja objave na spletnih in družbenih medijih preko dveh ključnih besed — Nacionalni inštitut za javno zdravje in cepljenje, vključno z izpeljankami obeh izbranih besed.

POTEK KOMUNIKACIJSKIH AKTIVNOSTI

NIJZ je v okviru letošnje obeležitve izvajal različne komunikacijske aktivnosti, pri tem pa uporabil različne komunikacijske kanale in različna komunikacijska orodja.

Pomembna aktivnost letošnje obeležitve tedna cepljenja je predstavljala vzpostavitev partnerstva z različnimi deležniki — zdravstvenimi inštitucijami (UKC Ljubljana in Maribor, Združenjem zdravstvenih zavodov Slovenije, zbornicama zdravnikov in medicinskih sester), nevladnimi organizacijami (Vakcinet, Imuno) in dobrodelnimi organizacijami (Zveza prijateljev mladine Ljubljana Moste-Polje, Unicef). Njihova podpora je pomenila diseminacijo skupnih in usklajenih sporočil preko njihovih kanalov komuniciranja.

Zagovornike cepljenja smo iskali tudi drugod. Tako smo v sodelovanju z OE NIJZ in zdravstvenimi zavodi poskusili identificirati zagovornike cepljenja, ki bi povedali svojo zgodbo, zakaj so se odločili za cepljenje, kot da npr. poznajo koga, ki je prebolel bolezen, se niso cepili in imajo posledice ali se ne smejo cepiti, zgolj želijo zaščititi tiste, ki jih imajo radi in podobno. V okviru sodelovanja s partnerji smo letos prvič vzpostavili sodelovanje s t. i. influencerji oziroma vplivneži. Povezali smo se s skupino mladih mamic, ki so se na svojih kanalih na družbenih omrežjih Facebook in Instagram izpostavile, da so cepile svoje otroke, saj zagovarjajo cepljenje in so s svojimi sledilci v tem tednu delile informacije o pomenu cepljenja.

Ob začetku tedna cepljenja je NIJZ za medije organiziral novinarsko konferenco, na kateri so sodelovali nekateri od partnerjev, ki so sodelovali v skupni kampanji. Sodelujoče institucije so pripravile skupno sporočilo za medije, ki ga je po zelo široki nacionalni novinarski adremi pošiljal NIJZ. K temu je bila dodana tudi avdio izjava strokovnjakinje NIJZ za objave na radijskih postajah. Prav tako so sporočilo za lokalne/regionalne medije pošiljale območne enote (OE) NIJZ. (Pro)aktivno pa je potekalo tudi dogovarjanje z nekaterimi novinarji za objave prispevkov na temo cepljenja, v katerih so sodelovali strokovnjaki NIJZ in drugi zdravstveni delavci.

V okviru spletnega komuniciranja je NIJZ na svoji spletni strani pripravil posebno spletno zgodbo oziroma zgodbo o tednu cepljenja, kjer so bila zbrana vsa pripravljena gradiva — šlo je za slovenskemu prostoru prilagojena gradiva SZO, pri tem smo ohranili celostno podobo globalne kampanje.

Na družbenih omrežjih NIJZ (Facebook, Twitter, Instagram) smo zasnovali digitalno kampanjo, kjer smo se povezali s partnerskimi organizacijami in se dogovorili za podporo v kampanji (deljenje objav, všečkanje objav, označevanje organizacij v objavah ipd.). Cepljenju smo posvetili tudi aprilsko številko elektronskega biltena eNIJZ (teden cepljenja, potovalna cepljenja in video o pomenu cepljenja kot učinkovitem in varnem ukrepu za zaščito posameznika in družbe).

Pripravili smo tri lastne videe. Na prvem zdravnik dečka cepi, njegov oče pa razloži, da se je odločil za cepljenje, ker želi svojim otrokom omogočiti varno in zdravo življenje, cepljenje pa je preprosta rešitev za zaščito pred določenimi nalezljivimi boleznimi. Otrok pove, da ima zdaj supermoč, ker mu bolezen nič ne more, posredno pa je zaščitil tudi svoje prijatelje. Drugi video prikazuje cepljenje odrasle osebe. Tretji video pa bolj celostno prikazuje cepljenje kot učinkovit in varen javnozdravstveni ukrep za zaščito posameznikov in družbe ter poudarja tudi cepljenje kot zaščito na potovanjih. Namen priprave vseh video vsebin je bil objava na spletni strani NIJZ in predvsem družbenih medijih NIJZ, pa tudi za uporabo drugih inštitucij.

Videi kot tudi sporočila so bila pripravljena na način, da omogočajo večkratno predvajanje in imajo daljšo uporabno vrednost, zato jih bomo tudi v prihodnje uporabljali pri komuniciranju cepljenja.

O dostopnosti gradiv na spletni strani NIJZ smo pred začetkom kampanje obvestili zdravstvene zavode in tudi druge organizacije s področja zdravja ter jih pozvali k podpori skupnih komunikacijskih aktivnostih. Z namenom uporabe različnih gradiv smo za vse zdravstvene domove pripravili t. i. pakete z vsemi gradivi in ključnimi sporočili. Pripravili smo različna digitalna gradiva (videe, spletne pasice) za objavo na njihovih spletnih straneh in digitalnih zaslonih ter tudi tiskane plakate za uporabo na njihovih oglasnih deskah. Skupaj smo vsem zdravstvenim domovom posredovali 2 000 tiskanih plakatov. Prav tako smo za zdravstvene zavode pripravili elektronsko sporočilo za pošiljanje njihovim zaposlenim ob tednu cepljenja.

Izdelali smo priponke z jasnim sporočilom, da podpiramo cepljenje. Na okroglih priponkah je pisalo *Cepljen*. oziroma *Cepljena*. Priponka je bila pripeta na kartonček s preprostim sporočilom o koristih cepljenja oziroma o tem, zakaj sem heroj, ker cepim/sem cepljen/spodbujam druge k cepljenju ... Priponke smo razdelili zaposlenim v ambulantah NIJZ in partnerjem v kampanji – npr. študentom medicine, ki so jih delili na svojih dogodkih, Zvezi prijateljev mladine za deljenje preko njihovih društev, pediatrom in družinskim zdravnikom, vplivnežem ...

Za objavo na zaslonih ljubljanskega javnega potniškega prometa smo pripravili različna dejstva oziroma informacije o cepljenju (npr. Ali ste vedeli, da so v Sloveniji s cepljenjem začeli že leta 1800, in sicer proti črnim kozam? Ali ste vedeli, da s cepljenjem pred nekaterimi resnimi nalezljivimi boleznimi zavarujemo tako sebe kot tudi druge? Ali ste vedeli, da z visoko precepljenostjo v družbi varujemo zdravje in preprečujemo možnost za množične izbruhe določenih nalezljivih bolezni? Ali veste, da je klop lahko najnevarnejša žival naših gozdov, ker prenaša povzročitelje klopnega meningoencefalitisa in borelioze? Ali ste vedeli, da se proti klopnemu meningoencefalitisu lahko cepite?). Rubrika Ali ste vedeli se prikazuje ves čas vožnje z mestnim avtobusom.

V okviru Association of European Cancer Leagues - ECL pod okriljem SZO je potekal mednarodni natečaj, pri katerem smo k sodelovanju povabili vse šole v Slovenski mreži Zdravih šol. Namen je bil ozaveščanje o dobrobiti cepljenja in spodbuda učencev osnovnih in srednjih šol, da sporočilo tudi oni razširijo. Najboljši izdelki so bili predstavljeni v tednu cepljenja.

Namen našega prispevka je zbrati in analizirati izvedene komunikacijske aktivnosti v okviru globalne kampanje SZO in na podlagi tega oceniti uspešnost komuniciranja v slovenskem prostoru. Na ta način želimo bolj celostno oceniti komunikacijske aktivnosti, kar bo predstavljalo pomembno podlago za pripravo in načrtovanje prihodnji komunikacijskih intervencij na področju cepljenja.

ANALIZA KOMUNIKACIJSKIH AKTIVNOSTI

Pri reaktivnem komuniciranju z mediji ugotavljamo, da smo v celotnem aprilu 2019 na NIJZ prejeli 70 novinarskih prošenj na temo nalezljivih bolezni oziroma cepljenja, od tega polovico v času tedna cepljenja [22]. Skladno s tem je tudi največ novinarskih prispevkov na temo cepljenja bilo v zadnjem tednu aprila, kar prikazuje spodnji Slika 1.

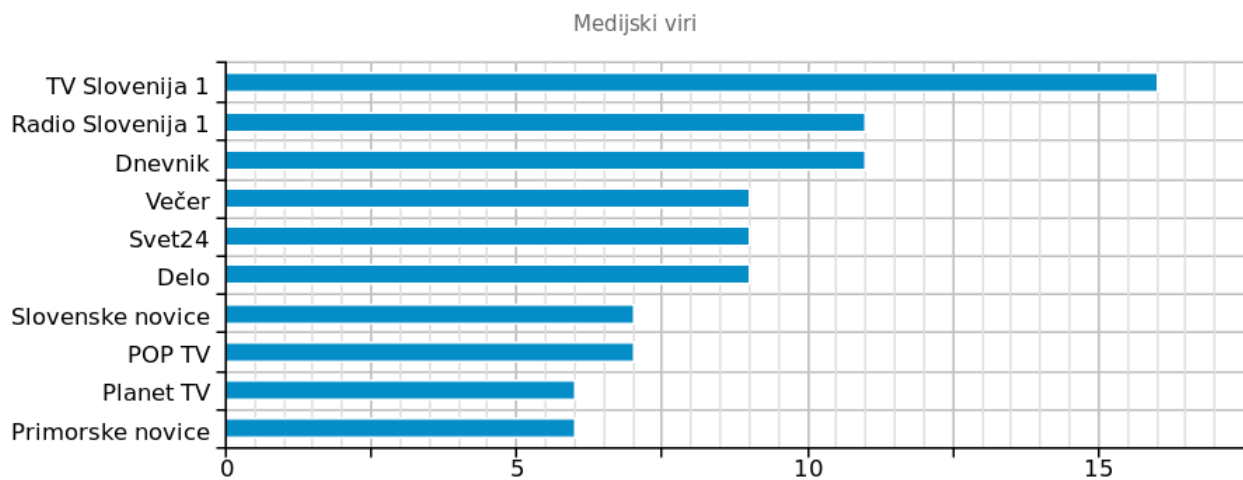
Slika 1

Prikaz števila objav novinarskih prispevkov na temo cepljenja v aprilu 2019

V aprilu 2019 smo skupaj zabeležili 176 objav v t. i. klasičnih medijih (radio, televizija in tiskani mediji), od tega kar 100 objav v zadnjem tednu aprila, ko je potekal teden cepljenja. Pri tem je treba poudariti, da je bilo največ objav v tem tednu na temo novih primerov ošpic v Sloveniji in o spremenjenem letnem programu cepljenja, ki prinaša spremembe na področju cepljenja proti klopnemu meningoencefalitisu. Obe temi, ki sicer nista bili vnaprej načrtovani, sta pritegnili veliko medijske pozornosti, kar smo uspešno izkoristili in predstavili tudi sporočila, ki smo jih načrtovali v okviru naše kampanje. Brez teh dogodkov bi težje dosegli tako veliko medijsko pozornost.

Pri analizi števila objav glede na posamezen medij (Slika 2) ugotovimo, da sta največ prispevkov pripravila TV Slovenija (16) in Radio Slovenija (11), kar je pomemben podatek. V preteklih analizah smo namreč ugotavljali, da sta tako nacionalna televizija kot tudi nacionalni radio pri poročanju o cepljenju bolj nevtralna ali celo naklonjena tej tematiki kot komercialni mediji. Po številu novinarskih prispevkov na temo cepljenja sledijo Dnevnik (11) ter Večer, Svet24 in Delo (vsi 9).

Slika 2

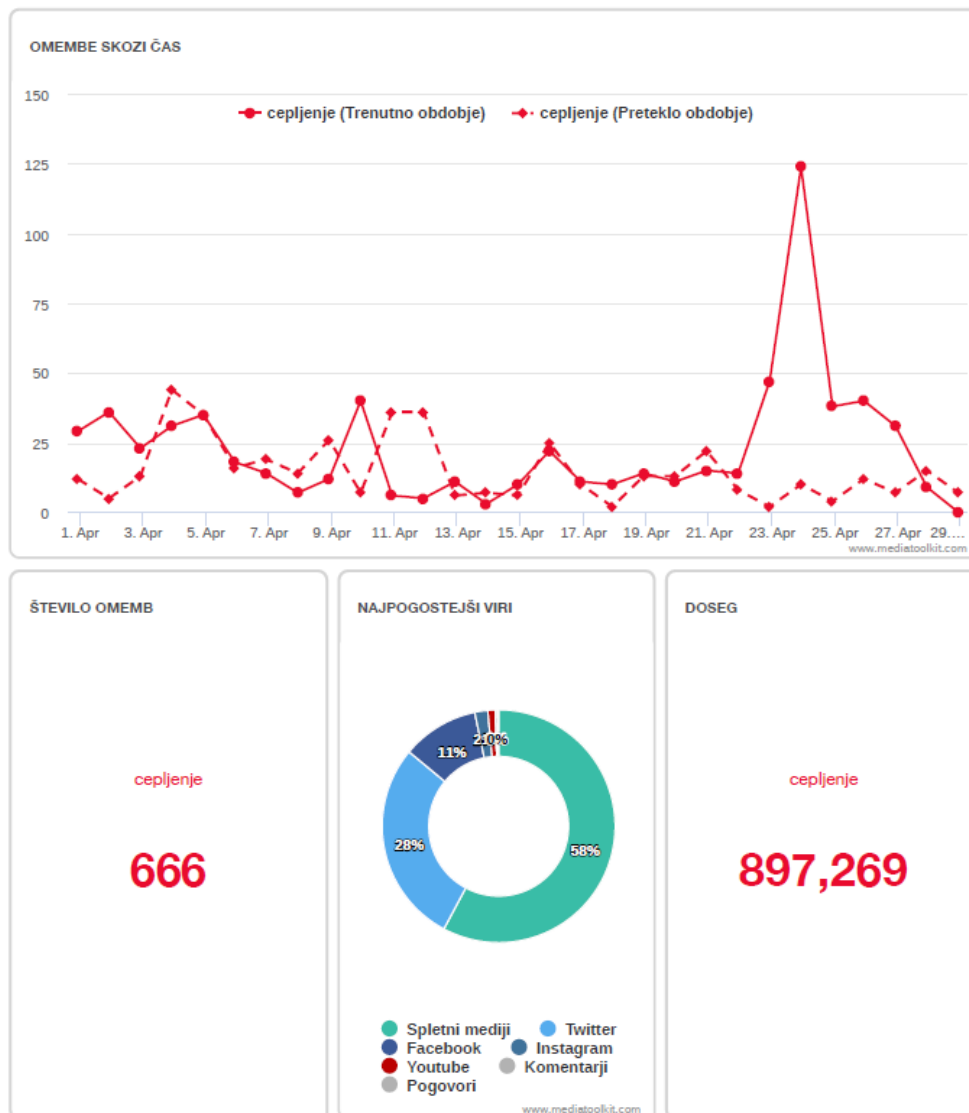
Število objav novinarskih prispevkov o cepljenju glede na posamezen medij v aprilu 2019

Velika večina medijev je o cepljenju poročala v nevralni ali celo naklonjeni obliki, kar potrjujejo analize v zadnjih letih, ko opažamo vse manj negativnega medijskega poročanja o cepljenju [23].

V kolikor bi želeli preko medijskega zakupa doseči takšno število novinarskih prispevkov, ko jih je bilo v mesecu aprilu 2019, in da bi dosegli realiziran doseg, bi vrednost medijskega zakupa znašala dobrih 576 000 EUR.

Podatki o časovni razporeditvi objav v aprilu 2019 na spletnih in družbenih medijih so v precejšnji meri podobni kot pri klasičnih medijih. Skupaj je bilo v celem mesecu aprilu zabeleženih 666 objav na temo cepljenja. Tudi v digitalnih medijih je bilo največ objav v zadnjem tednu aprila, kar prikazuje Slika 3. Na njej je tudi primerjava s preteklim obdobje, ki predstavlja primerjavo z mesecem marcem 2019. V mesecu aprilu 2019 so objave v digitalnih medijih dosegle skoraj 900.000 ljudi. Najpogosteje je bilo cepljenje omenjeno na različnih spletnih straneh – vsega skupaj v več kot polovici objav, sledijo objave na Twitterju, kjer je bilo skupaj dobra četrtnina objav, in Facebook, kjer je bila desetina vseh objav. Redkeje je bilo cepljenje omenjeno na drugih digitalnih kanalih.

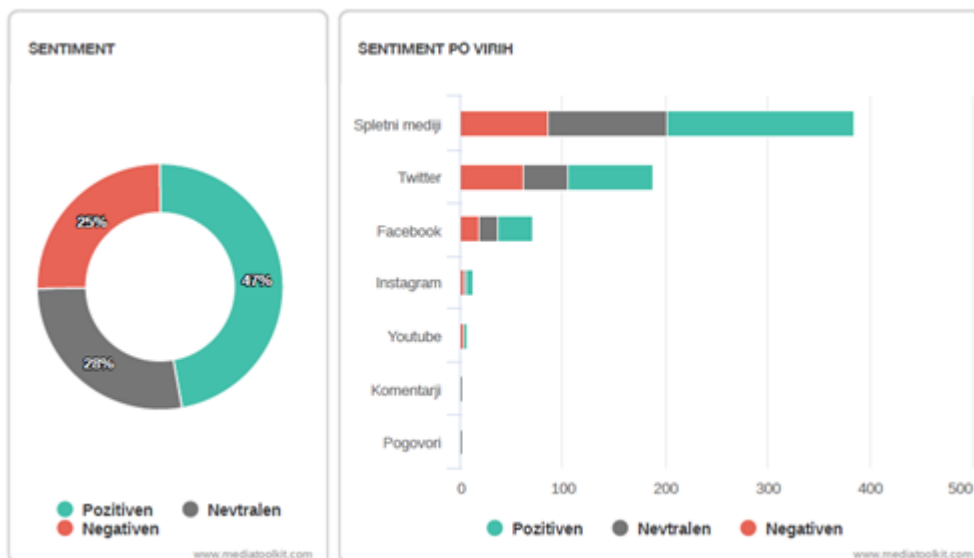

Slika 3
Objave na digitalnih medijih na temo cepljenja v aprilu 2019

Podatki so pričakovani, saj NIJZ oba komunikacijska kanala (Twitter in Facebook) že nekaj let uspešno uporablja in si je na obeh platformah že zgradil precej veliko podporno spletno skupnost, ki multiplicira naša sporočila in hkrati generira vsebino, podporno cepljenju. Zaznali smo tudi objave na Instagramu, kjer pa NIJZ šele gradi svojo spletno skupnost in ga bo šele v prihodnje lahko bolje izkoristil za komunikacijske namene.

Analiza objav vsebine na temo cepljenja na digitalnih medijih v aprilu 2019 (Slika 4) pokaže, da je bila skoraj polovica vseh objav pozitivnih, medtem ko je bil delež nevtralnih in negativnih objav skoraj enak in je znašal četrtino. Pri tem ni pomembnih razlik v razporeditvi deležev med spletnimi in družbenimi mediji.

Slika 4
Sentiment objav na temo cepljenja v aprilu 2019

Pri ugotavljanju (ne)naklonjenosti posameznikov virov glede cepljenja (Slika 5) vidimo, da se isti viri pojavljajo tako pri pozitivnem kot negativnem odnosu do cepljenja, pri čemer je v absolutnem smislu več pozitivnega sentimenta.

TOP VPLIVNEŽI GLEDE NA SENTIMENT

Pozitiven		Negativen	
RTVSLO.SI	13	PUBLISHWALL.SI	10
@ENGSLOVE1	12	SLOVICE.COM	8
PUBLISHWALL.SI	12	RTVSLO.SI	7
STA.SI	12	TRUD.SI	7
SVET24.SI	8	VELEPOSLANISTVO.SI	4
ZURNAL24.SI	8	DNEVNIK	3
SIOL.NET	6	DNEVNIK.SI	3
VEGER.COM	6	SIOL.NET	3
TELEX.SI	5	TELEX.SI	3
SLOVICE.COM	4	ZURNAL24.SI	3

Slika 5
Seznam najbolj naklonjenih in najbolj nenaklonjenih virov glede cepljenja

Za načrtovanje prihodnjih komunikacijskih aktivnosti pomembno podlago predstavlja vpogled v seznam vplivnežev glede na posamezen mediji (Slika 6). Pri spletnih medijih so najbolj vplivni mediji glede na doseg pravapeticija.si, sledijo pa 24ur.com, rtvslo.si ter delo.si in slovenskenovice.si.

Nekateri med njimi spadajo tudi med najbolj vplivne na družbenih medijih. Če pogledamo Facebook, ki naj bi v Sloveniji imel skoraj en milijon registriranih profilov, so med desetimi najbolj vplivni profili glede na doseg nekateri mediji (Slovenske novice, 24ur, Svet24, Žurnal), največji doseg na področju cepljenja pa je imel blog Oopsi.si. Pomemben je tudi podatek, da je se je na deveto mesto po dosegu svojega vpliva uvrstil Facebook profil NIJZ. Slednji ima v svoji skupnosti več kot 32 000 sledilcev.

Tudi na Twitterju se pojavljajo nekateri vplivneži s področja medijev (24ur, STA, Delo), med najvplivnejšimi »tviteraši« (uporabniki Twitterja) na temo cepljenja glede na doseg so še Vlada RS, novinarka Financ in trije politiki. Povsem drugačen pa je seznam vplivnežev na Instagramu, kjer je na sedmem mestu vplivnežev glede na doseg tudi NIJZ. Med najbolj vplivnimi na tem kanalu pa so tudi nekateri partnerji v komunikacijski kampanji, in sicer Unicef, Imuno.

Top influencers by reach

Facebook	Spletni mediji	Twitter	Instagram
OOPSI.SI 24,046	PRAVAPETICIJA.C... 25,137	@24UR_COM 5,469	ADKO505 3,760
SLOVENSKE NOVICE 18,638	24UR.COM 13,740.4	@VLADARS 3,312	PROJEKT.IMUNO 950
24UR.COM 17,097	RTVSLO.SI 7,226.53	@DELO 3,060	MORTIMERBERIA 840
ŽURNAL24 5,582	DELO.SI 4,605.75	@JJANSASDS 2,914	UNICEF_SLOVENIJA 630
VIZITA.SI 4,750	SLOVENSKENOVI... 4,437.5	@DNEVNIK_SI 2,351	SLAVKABH 400
NOVICE SVET24 4,599	E-KOROŠKA.SI 3,563	@TFAJON 1,348	IZBERIMODRO 340
PIRATI 4,385	SIOL.NET 3,141.56	@STA_NOVICE 891	_NIJZ_ 310
24UR 3,997.5	GOV.SI 2,866	@PETRASOVDAT 698.67	VAN_JAZZY 200
NACIONALNI INŠTI... 3,552.67	ZURNAL24.SI 2,591.92	@DREYCHEE 642	KNJIZNICACELJE 180
BIBALEZE.SI 3,109	1KA.SI 2,296	@LUCIJAUSAJ 640	LEKARNA.MESTO37 170

Slika 6

Seznam vplivnežev glede na posamezen medij

Na Facebook profilu NIJZ smo v zadnjem tednu aprila 2019 naredili pet objav ter pri tem uporabili različne vizualne elemente (video, infografiko, fotografijo) in jim dodali ključna sporočila. Pri tem smo zabeležili različne dosege pri posameznih objavah, in sicer od 5 000 uporabnikov pa do 29 000, kolikor smo jih zabeležili z objavo o spremembah na področju cepljenja proti klopnemu meningoencefalitisu.

Pri objavah smo dosegli tudi nizek delež t. i. engagementa (največ všečkov in delitev objave). Objave pa so komentirali tudi redki posamezniki, ki se vedno odzivajo na objave na temo cepljenja in

mu nasprotujejo. Pri odgovarjanju na njihove komentarje so pomagali študenti medicine, vendar pa je tudi v tem primeru (kot običajno doslej) argumentiran dialog neuspešen in neproduktiven.

V kampanji za cepljenje smo uporabili tudi Instagram NIJZ, kjer smo naredili štiri objave z različnimi dosegi. Tudi na tem kanalu je največji doseg zabeležil video s sporočilom o zaščiti sebe in ostalih, in sicer ga je videlo več kot 1 500 uporabnikov. Še večjo vidnost naših ključnih sporočil pa smo dosegli s sodelovanjem z različnimi vplivneži, ki so se odzvali našemu povabilu in sodelovali v kampanji.

Za komuniciranje cepljenja smo uporabili tudi Twitter, kjer naj bi bilo cepljenju naklonjenih več uporabnikov. V tednu cepljenja smo tako objavili šest tvtov, ki so jih uporabniki skupaj videli okoli 13 000-krat. Največjo vidnost je dosegel tvit z videom in ključnim sporočimo: »Vsak izmed nas lahko prispeva k zaščiti pred nalezljivimi boleznimi.« Ob začetku tedna cepljenja smo na našem Twitterju tudi neposredno prenašali celotno novinarsko konferenco.

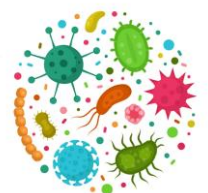
ZAKLJUČEK

Na NIJZ smo v aprilu 2019 osmič zapored obeležili Evropski in Svetovni teden cepljenje. V okviru globalne kampanje pod okriljem SZO smo se intenzivno povezali s številnimi partnerji in z njimi uskladili komunikacijske aktivnosti, in sicer tako z vsebinskega kot časovnega vidika. Na ta način smo lahko vsi skupaj dosegli boljše komunikacijske učinke. Le-ti se kažejo v številnih objavah v klasičnih medijih, na spletnih straneh in družbenih medijih. Na podlagi analitičnih podatkov ugotavljamo, da so bile komunikacijske aktivnosti dobro načrtovane in uspešno realizirane. Kratkoročni komunikacijski cilji so bili doseženi in celo preseženi. V prihodnje bi bilo smiselno še več naporov vložiti v usklajevanje komunikacijskih aktivnosti in jih razširiti na daljše časovne obdobje.

VIRI

- [1] J. Eskola *et al.*, "How to deal with vaccine hesitancy?," *Vaccine*, vol. 33, no. 34, pp. 4215–4217, 2015.
- [2] E. Dubé, C. Laberge, M. Guay, P. Bramadat, R. Roy, and J. Bettinger, "Vaccine hesitancy: An overview," *Hum. Vaccin. Immunother.*, vol. 9, no. 8, pp. 1763–1773, 2013.
- [3] F. E. Andre *et al.*, "Vaccination greatly reduces disease, disability, death and inequity worldwide," *Bull. World Health Organ.*, vol. 86, no. 2, pp. 140–146, 2008.
- [4] A. Kraigher, A. Ihan, and T. Avčin, *Cepljenje in cepiva - dobre prakse varnega cepljenja*. Ljubljana: Sekcija za preventivno medicino SZD, Sekcija za klinično mikrobiologijo in bolnišnične okužbe SZD, Inštitut za varovanje zdravja RS, 2011.
- [5] D. A. Salmon, M. Z. Dudley, J. M. Glanz, and S. B. Omer, "Vaccine Hesitancy: Causes, Consequences, and a Call to Action," *Am. J. Prev. Med.*, vol. 49, no. 6, pp. S391–S398, 2015.
- [6] T. May, "Public Communication, Risk Perception, and the Viability of Preventive Vaccination Against Communicable Diseases," *Bioethics*, vol. 19, no. 4, pp. 407–421, 2005.
- [7] Svetovna zdravstvena organizacija, 2019. [Online]. Dosegljivo na <https://www.who.int/>.
- [8] Načrt komuniciranja za obeležitev tedna cepljenja 2019. Nacionalni inštitut za javno zdravje, interno gradivo, 2019.
- [9] K. Voltmer and A. Römmele, "Information and Communication Campaigns: Linking Theory to Practice," v *Public Information Campaigns and Opinion Research*, H.-D. Klingemann and A. Römmele, Eds. London: SAGE Publications Ltd, 2002.
- [10] P. Davies, S. Chapman, and J. Leask, "Antivaccination activists on the world wide web.," *Arch. Dis. Child.*, vol. 87, pp. 22–25, 2002.
- [11] C. Klemm, E. Das, and T. Hartmann, "Swine Flu and Hype : A System- atic Review of Media Dramatiza- tion of the H1N1 Influenza Pandemic," *J. Risk Res.*, pp. 85–110, 2014.
- [12] J. R. Cataldi, A. F. Dempsey, and S. T. O'Leary, "Measles, the media, and MMR: Impact of the 2014-2015 measles outbreak," *Vaccine*, vol. 34, no. 50, pp. 6375–6380, 2016.
- [13] J. Nihlén Fahlquist, "Vaccine hesitancy and trust. Ethical aspects of risk communication.," *Scand. J. Public Health*, vol. 46, no. 2, pp. 182–188, 2018.
- [14] G. N. Dixon and C. E. Clarke, "Heightening Uncertainty Around Certain Science: Media Coverage, False Balance, and the Autism-Vaccine Controversy," *Sci. Commun.*, vol. 35, no. 3, pp. 358–382, 2013.
- [15] C. E. Clarke, "A case of conflicting norms? mobilizing and accountability information in newspaper coverage of the autism-vaccine controversy," *Public Underst. Sci.*, vol. 20, no. 5, pp. 609–626, 2011.
- [16] L. Guillaume and P. A. Bath, "A content analysis of mass media sources in relation to the MMR vaccine scare," *Health Informatics J.*, vol. 14, no. 4, pp. 323–334, 2008.
- [17] C. Betsch and K. Sachse, "Dr. Jekyll or Mr. Hyde? How the internet influences vaccination decisions: Recent evidence and tentative guidelines for online vaccine communication," *Vaccine*, vol. 30, no. 25, pp. 3723–3726, 2012.
- [18] G. A. Poland and R. M. Jacobson, "Understanding those who do not understand: a brief review of the anti-vaccine movement.," *Vaccine*, vol. 19, no. 17, pp. 2440–2445, 2001.
- [19] J. A. Shoup, N. M. Wagner, C. R. Kraus, K. J. Narwaney, K. S. Goddard, and J. M. Glanz, "Development of an interactive social media tool for parents with concerns about vaccines.," *Heal. Educ. Behav.*, vol. 42, no. 3, pp. 302–312, 2015.
- [20] M. Vrdelja, A. Kraigher, D. Verčič, and S. Kropivnik, "The growing vaccine hesitancy: exploring the influence of the internet," *Eur. J. Public Health*, vol. 28, no. 5, pp. 934–939, 2018.
- [21] I. A. Harmsen, G. G. Doorman, L. Mollema, R. A. C. Ruiter, G. Kok, and H. E. de Melker, "Parental information-seeking behaviour in childhood vaccinations.," *BMC Public Health*, vol. 13, no. 1, p. 1219, 2013.
- [22] Seznam novinarskih vprašanj 2019. Nacionalni inštitut za javno zdravje, interno gradivo, 2019.
- [23] M. Vrdelja, M. Jančič, and S. Kropivnik, "Analiza konceptualnih okvirov in struktur razumevanja problematike cepljenja v medijih," v *Cepljenje Stališča in odnos ključnih javnosti do cepljenja v Sloveniji*, A. Kraigher, Ed. Ljubljana: Nacionalni inštitut za javno zdravje, 2018, pp. 27–50.

EPIDEMIOLOŠKO SPREMLJANJE IN OBVLADOVANJE NALEZLJIVIH BOLEZNI

Mateja Blaško Markič¹, Maja Praprotnik¹, Saša Steiner Rihtar¹, Maja Sočan¹, Tatjana Frelih¹, Eva Grilc¹, Marta Grgič Vitek¹

1. Nacionalni inštitut za javno zdravje

PRIJAVLJENE NALEZLJIVE BOLEZNI

SURVEILLANCE OF COMMUNICABLE DISEASES

V obdobju med 6. 5. 2019 in 2. 6. 2019 (19.–22. teden) je za nalezljivimi boleznimi obolelo 3 468 oseb. Stopnja obolenosti s prijavljivimi nalezljivimi boleznimi je bila 168/100 000 prebivalcev. Najvišja stopnja je bila v novomeški regiji (364/100 000), najnižja pa v celjski regiji (105/100 000) (Slika 1).

Slika 1

Incidenca prijavljenih nalezljivih boleznih (št. prijav/100 000) po regijah, Slovenija, 19.–22. teden 2019 (6. 5.–2. 6. 2019)

V število prijavljenih primerov niso zajeti AIDS, spolno prenosljive okužbe (razen hepatitisov) in tuberkuloza.

Med prijavljenimi primeri obolelih je bilo 52 % (1 803) oseb ženskega spola in 48 % (1 669) moškega spola, 1 307 (38 %) obolelih je bilo otrok v starosti 0–4 let. Najpogosteje prijavljene diagnoze v tem obdobju so bile norice (1 263), streptokokna angina (509) in Lymška borelijoza (370), kar prikazujemo v tabeli 1.

Med *respiratornimi obolenji* v navedenem obdobju ne beležimo posebnosti. Število bolnikov z akutnimi okužbami dihal je upadlo, bolniki z gripi podobno boleznijo se pojavljajo le še občasno.

Od **bolezni, proti katerim se izvaja obvezno cepljenje**, smo v navedenem obdobju prejeli štiri prijave oslovskega kašlja. Zboleli sta dve ženski in dva moška. Med prijavljenimi je bil en bolnik iz starostne skupine < 1, en bolnik iz starostne skupine 1–4, en bolnik iz starostne skupine 5–14 in en bolnik iz starostne skupine 15–24. Bolezen je bila laboratorijsko potrjena pri vseh štirih bolnikih.

V istem obdobju smo prejeli tudi sedem prijav laboratorijsko potrjenih ošpic. Štirje bolniki so bili ženskega spola, trije moškega spola. Njihova povprečna starost je 21 let. Dva bolnika sta imela pisni dokaz o cepljenju z dvema odmerkoma, pri dveh je bil cepilni status neznan, ostali trije niso bili cepljeni. Štirje bolniki naj bi se z ošpicami okužili v tujini. Med obolelimi so tudi trije sekundarni primeri. Nihče ni bil hospitaliziran, pri nobenem se niso pojavile komplikacije po ošpicah.

Poleg tega je bilo prijavljeno 1 241 primerov noric in 267 primerov herpes zostra.

Od **invazivnih okužb** smo v istem obdobju prejeli devet prijav invazivne pnevmokokne okužbe in eno prijavo invazivnega obolenja povzročene z bakterijo *Neisseria meningitidis*.

Prijav rdečk, mumpsa, tetanusa in invazivnega obolenja, povzročene z bakterijo *Haemophilus influenzae*, v tem obdobju nismo prejeli.

Med **črevesnimi nalezljivimi obolenji** smo v navedenem obdobju beležili največ obolelih zaradi kampilobakterioze (111), sledita rotaviroza (67) in noroviroza (46).

Med **vektorskimi nalezljivimi boleznimi** še ne beležimo posebnosti. Zabeležili smo 370 primerov Lymske borelioze in dva primera klopnega meningoencefalitisa.

Število primerov **hemoragičnih mrzlic z renalnim sindromom (HMRS)** še vedno narašča. V navedenem obdobju smo prejeli 52 novih prijav, v večini primerov je bil potrjen *Puumala* virus.

Več o tedenskem spremljanju nalezljivih bolezni je dosegljivo na naslednjih povezavah:

- Gripi podobne bolezni in akutna okužba dihal, sezona 2018/2019: <http://www.nijz.si/sl/tedensko-spremljanje-gripe-in-drugih-akutnih-okuzb-dihal-v-sezoni-20182019>;
- Respiratorni sincicijski virus, sezona 2018/2019 <http://www.nijz.si/tedensko-spremljanje-respiratornega-sincicijskega-virusa-rsv>;
- Virusne črevesne bolezni <http://www.nijz.si/sl/tedensko-spremljanje-prijavljenih-virusnih-crevesnih-bolezni>;
- Kampilobakterioza in salmoneloza <http://www.nijz.si/sl/tedensko-spremljanje-kampilobakterioz-in-salmoneloz>;
- Lymska borelioza in klopni meningoencefalitis <http://www.nijz.si/sl/tedensko-spremljanje-lymske-borelioze-in-klopnega-meningoencefalitisa>.

Tabela 1

ŠTEVILO PRIJAVLJENIH PRIMEROV PO REGIJAH, SLOVENIJA, 6. 5.–2. 6. 2019 (19.–22. TEDEN), PO DATUMU BOLENJA, 19. 6. 2019

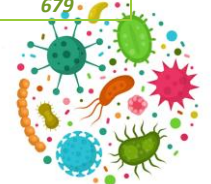
	CE	GO	KP	KR	LJ	MB	MS	NM	RAVNE	SKUPAJ
OŠPICE	0	0	1	0	3	3	0	0	0	7
BORELIOZA LYME	39	43	28	44	64	64	59	25	4	370
BRUCELOZA	1	0	0	0	1	0	0	0	0	2
ENTEROBIOZA	2	7	1	14	2	2	2	9	1	40
ENTEROKOLITIS PO POVZROČITELJIH										
– <i>Cl. Difficile</i>	6	0	2	0	8	7	14	3	0	40
– <i>E. coli</i>	5	7	0	0	4	2	0	0	1	19
– Jersinioza	1	0	2	0	0	1	0	0	0	4
– Kampilobakterioza	16	15	5	10	24	17	9	12	3	111
– Salmoneloza	6	0	2	1	5	2	2	0	1	19
– Adenovirusni enteritis	2	0	0	2	1	2	9	1	0	17
– Noroviroza	3	0	1	22	6	4	10	0	0	46
– Rotaviroza	4	2	7	3	9	13	22	3	4	67
– Drugi virusni enteritis	1	0	0	0	4	1	0	0	0	6
– KRIPTOSPORIDIOZA	0	0	0	0	3	0	0	0	0	3
GARJE	2	1	2	2	4	5	1	8	0	25
GRIPA	5	1	0	1	3	1	0	143	3	157
GRIŽA PO POVZROČITELJIH	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
HEMORAGIČNA MRZLICA Z RENALNIM SINDROMOM	4	1	0	0	18	10	2	10	7	52
INFEKCIJSKA MONONUKLEOZA	5	6	10	14	19	11	7	5	2	79
INVAZIVNA BOLEZEN										
– okužba z meningokoki	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
– okužba s <i>S. pneumoniae</i>	3	0	0	1	1	0	0	4	0	9
KLOPNI MENINGOENCEFALITIS	0	0	0	0	0	1	0	0	1	2
LAMBLIOZA	0	1	0	1	1	0	0	0	0	3
LEGIONELOZA	1	0	0	1	3	0	0	0	0	5
LEPTOSPIROZA	0	0	0	0	1	0	0	2	0	3
LISTERIOZA	0	0	0	0	2	0	0	1	0	3
MIKROSPORIJA	0	0	0	0	0	1	0	0	1	2
MENINGOENCEFALITIS / MENINGITIS PO POVZROČITELJIH	0	0	0	0	3	0	0	3	0	6
MRSA	0	0	1	0	1	0	0	1	0	3
NORICE	133	73	132	197	344	103	84	150	47	1263
OSLOVSKI KAŠELJ	1	0	0	0	2	0	1	0	0	4
PASAVEC (herpes zoster)	29	25	28	28	35	56	30	23	21	275
SEPSA PO POVZROČITELJIH	9	5	1	2	16	6	3	0	4	46
STREPTOKOKNA ANGINA	19	32	37	56	71	137	71	80	6	509
ŠEN	6	4	10	16	16	31	18	8	5	114
ŠKRLATINKA	15	15	5	18	29	32	8	23	2	147
TRIHOFITIJA	0	0	0	0	0	0	2	0	0	2
VIRUSNI HEPATITIS PO POVZROČITELJIH										
– Akutni hepatitis A	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
– Hepatitis B - kronični	1	0	0	0	1	0	0	1	0	3
– Hepatitis C - kronični	0	0	0	0	1	0	0	0	1	2
VROČICA Q	0	0	0	0	2	0	0	0	0	2
Skupaj	527	297	149	516	1288	718	374	475	128	4472
Incidenca / 100 000 prebivalcev	174	294	100	253	194	223	326	336	181	216

Tabela 2

ŠTEVILO PRIJAVLJENIH PRIMEROV PO TEDNIH, SLOVENIJA, 1. 1.–2. 6. 2019 (1.–22. TEDEN), PO DATUMU OBOLENJA, 19. 6. 2019

	teden								SKUPAJ
	1.- 5.	6. -9.	10.-13.	14.-18.	19.	20.	21.	22.	
DENGA	0	0	3	0	0	0	0	0	3
OŠPICE	0	0	0	7	4	1	2	0	14
BORELIOZA LYME	128	84	106	287	92	96	83	100	976
BRUCELOZA	0	0	0	1	0	1	1	0	3
Creutzfeldt-Jakobova bolezen	1	1	0	0	0	0	0	0	2
EHINOKOKOZA	0	1	0	1	0	0	0	0	2
ENTEROBIOZA	502	306	64	54	5	13	8	14	966
ENTEROKOLITIS PO POVZROČITELJIH									
– <i>Cl. difficile</i>	81	60	52	63	14	6	14	6	296
– <i>E. coli</i>	23	9	19	14	6	7	2	4	84
– Jersinioza	1	0	1	3	1	1	2	0	9
– Kampilobakterioza	85	54	68	92	20	27	30	33	409
– salmoneloza	11	13	107	48	7	1	3	8	198
– Adenovirusni enteritis	15	5	5	16	2	8	5	2	58
– Noroviroza	275	142	312	430	11	13	18	4	1205
– Rotaviroza	288	185	277	307	20	21	17	9	1124
– Drugi virusni enteritis	19	16	45	23	2	1	2	1	109
– Kriptosporidioza	0	1	0	0	1	0	1	1	4
GARJE	45	41	24	49	12	3	7	2	183
GRIPA	1508	1144	396	95	6	16	78	57	3300
GRIŽA PO POVZROČITELJIH	1	2	1	1	0	0	0	0	5
HEMORAGIČNA MRZLICA Z RENALNIM SINDROMOM	10	5	18	37	8	12	17	15	122
INFEKCIJSKA MONONUKLEOZA	102	58	89	83	17	28	18	16	411
INVAZIVNA BOLEZEN									
– okužba s <i>H. influenzae</i>	7	1	3	4	0	0	0	0	15
– okužba z meningokoki	3	1	3	1	0	0	1	0	9
– okužba s <i>S. pneumoniae</i>	47	48	31	40	4	4	0	2	176
KLOPNI MENINGOENCEFALITIS	0	1	1	7	1	0	0	1	11
LAMBLIOZA	2	5	3	3	0	0	3	0	16
LEGIONELOZA	8	6	5	9	1	2	1	1	33
LEPTOSPIROZA	0	0	0	2	0	0	0	0	2
LISTERIOZA	1	2	0	4	2	0	1	0	10
MALARIJA	0	0	1	1	0	0	0	0	2
MENINGOENCEFALITIS / MENINGITIS PO POVZROČITELJIH									
– Enterovirusni meningitis	2	0	0	3	2	0	1	2	10
– Streptokokni meningitis	3	0	0	0	0	0	0	0	3
– Meningitis pri virusnih b., uvrščenih drugje	0	1	0	0	0	0	0	0	1
– Druge vrste bakterijski meningitis	1	1	1	0	0	1	0	0	4
– Druge vrste virusni meningitis	0	0	1	1	0	0	0	0	2
– Druge vrste encefalitis, mielitis in encefalomielitis	2	0	0	0	0	0	0	0	2
MRSA	7	5	1	4	1	0	2	0	20
MIKROSPORIJA PO LOKALIZACIJI	20	5	7	9	2	0	1	0	44
NORICE	1166	1124	1206	2021	367	231	308	350	6773
OKUŽBA S HRANO PO POVZROČITELJIH									
– <i>Bacillus cereus</i>	0	1	0	0	0	0	0	0	1
– Stafilokokna zastrupitev	3	2	2	1	0	0	0	0	8
OSLOVSKI KAŠELJ	21	12	14	8	0	2	1	1	59
PASAVEC (herpes zoster)	355	286	343	346	70	76	72	55	1603
SEPSA PO POVZROČITELJIH	67	48	57	68	14	14	9	7	284
STREPTOKOKNA ANGINA	1635	1010	708	840	106	142	151	107	4699
ŠEN	168	97	136	164	35	28	31	20	679

ŠKRLATINKA	359	198	208	275	22	53	31	40	1186
TOKSOPLAZMOZA	4	1	1	0	0	0	0	0	6
TRIHOFITIJIA	2	1	1	1	1	1	0	0	7
TULAREMIJA	0	0	1	1	0	0	0	0	2
<i>VIRUSNI HEPATITIS PO POVZROČITELJIH</i>									
– Hepatitis A	3	1	0	1	0	0	1	0	6
– Akutni hepatitis B	0	1	1	0	0	0	0	0	2
– Hepatitis B - kronični	5	3	8	6	0	1	2	1	26
– Akutni hepatitis C	2	0	0	0	0	0	0	0	2
– Hepatitis C - kronični	19	3	6	7	0	0	0	1	36
– Akutni hepatitis E	0	5	1	0	0	0	0	0	6
VROČICA Q	0	0	1	0	0	1	0	1	3
Skupaj	7007	4996	4338	5438	856	811	924	861	25231
Incidenca / 100 000 prebivalcev	338	241	210	263	41	39	45	42	1219

PRIJAVLJENI IZBRUHI NALEZLJIVIH BOLEZNI

OUTBREAKS

V letu 2019 (do vključno 14. junija 2019) so območne enote Nacionalnega inštituta za javno zdravje (NIJZ) prijavile skupaj 68 izbruhov nalezljivih bolezni. Osemindvajset (28) izbruhov se je zgodilo v domovih za starejše občane (DSO), devet (9) v socialno-varstvenih zavodih (SVZ), sedem (7) v osnovnih šolah (OŠ), po štirje (4) v delovnih organizacijah, vrtcih in v bolnišnicah, trije (3) izbruhi v družinah, po dva (2) izbruha sta se zgodila v centrih za izobraževanje, zavodih, gostinskih obratih in srednjih šolah ter v šoli in vrtcu hkrati, po en (1) izbruh pa v centru šolskih in obšolskih dejavnosti ter med obiskovalci hotela.

V štiriindvajsetih (24) izbruhih je bil dokazan norovirus, v dvajsetih (20) povzročitelj virus influence, v dvanajstih (12) rotavirus, v petih (5) *Bordetella pertussis*, v dveh (2) *Sarcoptes scabiei* in v enem (1) monofazna *S. Typhimurium* in v enem (1) rotavirus in norovirus skupaj. V treh (3) izbruhih povzročitelj ni bil dokazan.

Od zadnjega poročanja (15. 5.–14. 6. 2019) smo prejeli podatke o štirih izbruhih – izbruh garij med srednješolci, noroviroza v socialno-varstvenem zavodu, virus influence med osnovnošolci in predšolskimi otroki ter povzročitelj s črevesno simptomatiko med obiskovalci hotela, ki pa ni bil ugotovljen.

Center za nalezljive bolezni v sodelovanju z območnimi enotami NIJZ preiskuje izbruh salmoneloznih obolenj, povzročen z monofazno *S. Typhimurium*. Primeri se pojavljajo v več zdravstvenih regijah po Sloveniji in predstavljajo populacijo iz osnovnih šol, vrtcev, socialno-varstvenega zavoda in doma

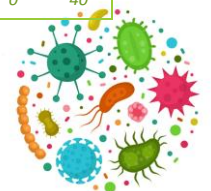

starejših občanov. Po do sedaj zbranih informacijah je skupaj zbolelo 180 oseb, monofazna *S. Typhimurium* pa je bila laboratorijsko potrjena pri 90 osebah. Epidemiološka preiskava še traja. Vir oziroma nosilec (živilo) okužbe še ni znan, za nekatere izolate serotipa monofazne *S. Typhimurium* so s preiskavo MLVA že dokazali isti profil, kar kaže na skupen vir oziroma nosilca okužbe. Tudi sekvenciranje in primerjava genomskega zaporedja pri izbranih 70 izolatih monofazne *S. Typhimurium* potrjuje, da gre pri vseh za isti sev.

Tabela 1

Prijavljeni izbruhi nalezljivih bolezni, Slovenija, do 14. 6. 2019

Št.	OE NIJZ	LOKACIJA	ZAČETEK	KONEC	POVZROČITELJ	NAČIN PRENOSA	VRSTA IZBRUHA	I	Z	H	U	V
1	LJ	DSO	1.1.2019	27.1.2019	rotavirus	kontaktni	ČNB	280	37	0	0	35
2	MS	DSO	9.1.2019	22.1.2019	norovirus	kontaktni	ČNB	228	25	0	0	23
3	LJ	VVZ	11.1.2019	26.1.2019	rotavirus	kontaktni	ČNB	143	24	5	0	23
4	KR	bolnišnica	13.1.2019	25.1.2019	virus influenza A/H1-2009	kapljični	RNB	111	25	0	0	20
5	LJ	DSO	14.1.2019	23.1.2019	virus influenza A	kapljični	RNB	314	13	2	1	9
6	LJ	bolnišnica	10.1.2019	7.2.2019	virus influenza A	kapljični	RNB	220	39	39	5	7
7	LJ	OŠ	8.1.2019	4.2.2019	<i>Bordetella pertussis</i>	kapljični	RNB	200	9	0	0	1
8	CE	DSO	27.12.2018	6.1.2019	norovirus	kontaktni	ČNB	254	27	1	0	23
9	LJ	DSO	14.1.2019	25.1.2019	virus influenza A	kapljični	RNB	250	16	3	2	7
10	Ravne	DSO	18.1.2019	26.1.2019	norovirus	aerogeni kontaktni	ČNB	410	64	0	0	61
11	MB	DSO	20.1.2019	11.2.2019	virus influenza A/H1pdm09	kapljični	RNB	257	17	0	0	13
12	KR	VDC	11.1.2019	4.2.2019	virus influenza A/H1-2009	kapljični	RNB	41	14	3	0	11
13	Ravne	center za izobraževanje	29.1.2019	2.2.2019	norovirus	aerogeni kontaktni	ČNB	200	34	4	0	33
14	MB	DSO	27.1.2019	4.2.2019	norovirus	kontaktni	ČNB	257	14	0	0	11
15	CE	DSO	25.1.2019	27.1.2019	virus influenza A	kapljični	RNB	328	6	2	0	5
16	MB	VDC	26.1.2019	4.2.2019	virus influenza A/H1pdm09	kapljični	RNB	81	18	0	0	15
17	KR	DSO	27.1.2019	11.2.2019	rotavirus	kontaktni	ČNB	257	21	0	0	18
18	MS	DSO	31.1.2019	4.2.2019	Virus influenza A	kapljični	RNB	233	9	0	0	6
19	Ravne	VDC	29.1.2019	7.2.2019	virus influenza A	kapljični	RNB	530	14	2	0	11
20	CE	VDC	1.2.2019	9.2.2019	virus influenza A/H1-2009	kapljični	RNB	334	29	5	1	24
21	MB	OŠ	6.2.2019	10.2.2019	norovirus	preko živil kontaktni	ČNB	481	143	0	0	142
22	KR	DSO	9.2.2019	13.2.2019	virus influenza A/H3	kapljični	RNB	82	26	3	1	17
23	MS	DSO	11.2.2019	15.2.2019	norovirus	kontaktni	ČNB	27	8	0	0	6
24	KR	CŠOD	18.2.2019	21.2.2019	neznan	kontaktni	ČNB	59	8	0	0	8
25	MB	DSO	16.2.2019	8.3.2019	norovirus	kontaktni	ČNB	197	78	1	0	73
26	MB	DSO	18.2.2019	4.3.2019	virus influenza A	kapljični	RNB	250	7	2	0	3
27	LJ	DSO	20.2.2019	4.3.2019	virus influenza A/H3N2	kapljični	RNB	250	32	5	3	32
28	Ravne	družina	22.2.2019	22.2.2019	<i>Bordetella pertussis</i>	kapljični	RNB	9	3	1	0	2
29	MB	DSO	31.1.2019	18.2.2019	rotavirus	kontaktni	ČNB	198	42	0	0	40

30	KR	DSO	25.2.2019	6.3.2019	virus influenza A/H3	kapljični	RNB	50	6	0	0	1
31	MB	DSO	3.3.2019	10.4.2019	rotavirus, norovirus	kontaktni	ČNB	320	198	0	0	173
32	Ravne	OŠ	28.2.2019	28.2.2019	Bordetella pertussis	kapljični	RNB	120	2	2	0	0
33	LJ	družina	18.1.2019	20.1.2019	Bordetella pertussis	kapljični	RNB	107	7	1	0	1
34	NM	DSO	5.3.2019	28.3.2019	virus influenza A/H3	kapljični	RNB	289	33	0	3	27
35	LJ	OŠ	14.3.2019	15.3.2019	norovirus	Kapljični kontaktni	ČNB	95	20	0	0	19
36	GO	VVZ	11.3.2019	13.3.2019	rotavirus	kontaktni	ČNB	96	16	0	0	15
37	MS	VVZ	11.3.2019	19.3.2019	rotavirus	kontaktni	ČNB	149	13	2	0	10
38	KP, LJ, CE, Ravne, MB	OŠ, VVZ, CUDV, DSO	12.3.2019		Salmonela Enterica O 4,5,12:i:-	preko živil	ČNB	1000	180	12	0	63
39	GO	DSO	9.3.2019	23.3.2019	virus influenza A/H3	kapljični	RNB	144	47	4	0	43
40	KR	VDC	22.3.2019	4.4.2019	rotavirus	kontaktni	ČNB	94	30	0	0	29
41	MB	DSO	11.3.2019	27.3.2019	virus influenza A/H3	kapljični	RNB	301	33	3	0	27
42	MB	VDC	21.3.2019	26.3.2019	norovirus	kontaktni	ČNB	59	23	0	0	21
43	CE	delovne organizacije	27.3.2019	31.3.2019	norovirus	kontaktni	ČNB	523	70	0	0	68
44	KP	SVZ	23.3.2019	29.3.2019	virus influenza A	kapljični	RNB	230	10	2	0	9
45	GO	DSO	24.3.2019	13.4.2019	rotavirus	kontaktni	ČNB	183	56	0	0	51
46	KR	bolnišnica	25.3.2019	1.4.2019	norovirus	kontaktni	ČNB	74	14	0	0	13
47	LJ	zavod	2.4.2019	4.4.2019	norovirus	kontaktni	ČNB	200	40	0	0	38
48	LJ	center za izobraževanje	2.4.2019	2.4.2019	norovirus	preko živil	ČNB	12	12	0	0	9
49	LJ	zavod	3.4.2019	4.4.2019	norovirus	kontaktni	ČNB	122	15	0	0	11
50	NM	gostinski obrat	2.4.2019	3.4.2019	norovirus	preko živil kontaktni	ČNB	200	72	0	0	64
51	NM	gostinski obrat	2.4.2019	3.4.2019	norovirus	kontaktni	ČNB	200- 300	7	0	0	3
52	LJ	delovna organizacija	3.4.2019	7.4.2019	norovirus	kontaktni	ČNB	380	56	0	0	53
53	LJ	delovna organizacija	3.4.2019	5.4.2019	norovirus	kontaktni	ČNB	2000	43	0	0	40
54	LJ	delovna organizacija	3.4.2019	5.4.2019	norovirus	kontaktni	ČNB	1000	41	0	0	35
55	LJ	SŠ	3.4.2019		norovirus		ČNB	600	5	0	0	5
56	LJ	DSO	4.4.2019	13.4.2019	neznan	kontaktni	ČNB	260	8	0	0	8
57	LJ	VVZ	1.4.2019	13.4.2019	rotavirus	kontaktni	ČNB	140	36	5	0	32
58	MB	DSO	14.4.2019	18.4.2019	norovirus	kontaktni	ČNB	196	20	1	0	15
59	MS	OŠ in VVZ	12.4.2019	15.4.2019	rotavirus	kontaktni	ČNB	228	4	4	0	1
60	GO	DSO	20.4.2019	6.5.2019	rotavirus	kontaktni	ČNB	145	33	0	0	31
61	KR	družina	10.3.2019	19.3.2019	Bordetella pertussis	kapljični	RNB	5	3	1	0	2
62	MB	OŠ	24.4.2019	25.4.2019	norovirus	preko živil, kontaktni	ČNB	340	79	0	0	74
63	MB	DSO	9.4.2019	26.4.2019	rotavirus	kontaktni	ČNB	344	10	1	0	4
64	NM	bolnišnica	Ni podatka	2.5.2019	Sarcoptes scabiei	kontaktni	kožni izpuščaj	np	12	1	0	11
65	LJ	SŠ	1.5.2019		Sarcoptes scabiei	kontaktni	kožni izpuščaj	26	3	0	0	3
66	KR	VDC	7.5.2019		norovirus	kontaktni	ČNB	90	20	0	0	20
67	NM	OŠ in VVZ	14.5.2019	1.6.2019	virus influenza B	kapljični	RNB	488	136	2	0	132
68	KP	hotel	21.5.2019	23.5.2019	neznan	kontaktni	ČNB	42	9	0	0	9

Legenda: I – izpostavljeni; Z – zboleli; H – hospitalizirani; U – umrli; V – verjetni primeri; ČNB - črevesna NB; RNB - respiratorna NB
* - končno poročilo v pripravi

